

Operatie liefde

Van Madelon van Tilborg verscheen eveneens
bij LOFT Books

Het onderzoeken waard
De moeite waard
Een poging waard

Madelon van Tilborg

Operatie liefde

LOFT Books
Amsterdam

Volg LOFT Books op social media:

 @loftpublishing

 @loftpublishing

 @loftpublishing

www.uitgeverijloft.nl

ISBN 978 90 472 1127 3

© 2025 Madelon van Tilborg

Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining zijn niet toegestaan

Omslagontwerp Studio Vonk & De Boer

Omslagillustratie © Shutterstock

Loft uitgevers vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

May your choices reflect your hopes, not your fears.

Nelson Mandela

Voor mama,
LYVBTM, altijd...

En voor papa,
Je was er zo trots op

Proloog

Tien jaar geleden

Ik zit in de zon op een houten bankje aan een grasveld op Place des Vosges, een van de mooiste pleinen van Parijs in het hart van Le Marais... en ik voel me ronduit ellendig.

Dit is niet hoe ik het me had voorgesteld. Het is zomer, vijftientwintig graden. Om me heen bewonderen toeristen de imposante gebouwen, spelen kinderen tikkertje rond de fontein en paraderen Pariennes op naaldhakken. Ik slaak een diepe zucht. Kon ik maar een sprong in de tijd maken, dan was dit allemaal achter de rug.

Op een kwartier lopen ligt het congrescentrum waar deze dagen een groot medisch congres plaatsvindt. Het is dé plek waar vooraanstaande chirurgen en andere dokters van over de hele wereld samenkomen om hun inzichten te delen en vernieuwingen binnen de chirurgie te bespreken. En over een klein uur moet ik daar een presentatie geven.

Maandenlang heb ik 's avonds naast mijn studie aan een onderzoek gewerkt. Inmiddels ken ik de verschillende operatietechnieken bij een blindedarmontsteking bij zwangere vrouwen tot in detail. Ik heb er zelfs een artikel over geschreven dat hopelijk wordt gepubliceerd in een medisch vaktijdschrift. Toen ik het artikel indiende voor dit congres kon ik alleen maar hopen dat ze interesse zouden hebben. Voor een tweedejaars studente geneeskunde zoals

ik, zou dat een unieke prestatie zijn. Ik liep dan ook over van trots toen ik een e-mail ontving met de complimenten van de beoordelingscommissie en een uitnodiging om een presentatie te komen geven. Dagenlang was ik in de wolken, in no time had ik mijn slides in elkaar gedraaid.

Maar dat was toen. Toen schoof ik voor het gemak mijn angst voor spreken in het openbaar opzij, inclusief alle lichamelijke sensaties die daarmee gepaard gaan. Klamme handen, droge strot, hartkloppingen. Want zo is de situatie nu. Zelfs het prachtige Parijs kan daar niks aan veranderen.

Ik kijk naar de aantekeningen op mijn schoot. Ik kan ze inmiddels dromen. Nog langer voorbereiden heeft geen zin, dus ik kan maar beter teruglopen naar het congrescentrum. Zorgvuldig stop ik de papieren in mijn rugzak en controleer voor de zoveelste keer of mijn usb-stick nog steeds in het voorvakje zit. Jaloers werp ik een blik op een jonge vrouw die ontspannen op een kleedje ligt te lezen. Na mijn presentatie kom ik hier terug om hetzelfde te doen, neem ik me voor.

Eenmaal binnen loop ik rechtstreeks naar het damestoilet. Ik werk mijn beperkte make-up bij, poets de glazen van mijn bril schoon en strijk de stof van mijn jurk glad. Voor de gelegenheid heb ik mijn wilde, blonde krullen gesteid, zodat ik er representatiever uitzie. Wanneer ik naar mijn gespannen spiegelbeeld kijk, zakt de moed me in de schoenen. Het móét goed gaan. Ik kan het niet verpesten. Vooral niet omdat ik de dochter en zus van zo'n beetje de bekendste chirurgen van Nederland ben. De verwachtingen zijn hooggespannen.

Geen druk verder.

Ik ga naar de zaal waar ik straks mijn presentatie moet geven en open de deur. Tot mijn schrik zie ik een enorme hoeveelheid stoelen staan. Nu, tijdens de lunchpauze, zijn ze leeg, maar straks zit deze zaal vol en er passen gemakkelijk honderd mensen in. Veel meer dan ik dacht. Die realisatie perst in een keer alle lucht uit

mijn longen. Ik haast me naar buiten en ga zitten op een bankje naast de stenen trappen bij de ingang. Pas als een licht briesje in mijn gezicht blaast, kan ik weer goed doorademen.

Het gekke is, ik ben helemaal niet zo bang aangelegd. Insecten, grote hoogtes, kleine ruimtes; het doet me allemaal niks. En gelukkig maar, want ik heb twee oudere broers die me voortdurend uitdagen om mijn grenzen te verleggen. Bovendien wil ik na mijn geneeskundestudie een snijdend specialisme kiezen, en voor snijden in mensen heb je sowieso durf nodig. Maar spreken voor een grote zaal met mensen die allemaal naar je kijken, dat is andere koek.

Ik probeer mezelf te kalmeren. Het enige wat ik zo moet doen, is naar de microfoon stappen en het verhaal vertellen dat ik door en door ken. Hoe moeilijk kan het zijn? Inmiddels stromen de congresgangers vanuit de lunchroom de trap op naar binnen. Ze passeren me zonder me echt op te merken. Ik kijk op mijn horloge: nog twintig minuten. Ik sluit mijn ogen en adem vier tellen in door mijn neus en zes uit door mijn mond. En nog eens.

‘Excuse me.’ Een warme stem met een prachtig Brits accent haalt me uit mijn gedachten. ‘Gaat het wel goed met je?’

Verrast kijk ik op, mijn hand boven mijn ogen tegen de felle zon, en ontmoet een paar helderblauwe ogen die me vriendelijk maar bezorgd aankijken.

‘Eh, ja hoor,’ antwoord ik aarzelend de vraag van de lange man die voor me staat. Er zit een lichte slag in zijn dikke donkerblonde haar.

‘Weet je het zeker? Als ik eerlijk mag zijn; je ziet een beetje bleek, wat best knap is met dit weer.’ Hij glimlacht naar me.

Ik zucht. ‘Dat komt omdat ik moed aan het verzamelen ben om naar binnen te gaan. Het voelt alsof mijn laatste uur geslagen heeft,’ zeg ik, ietwat dramatisch.

Hij fronsht licht, maar al snel verschijnt diezelfde glimlach weer. ‘Ah, jij bent een van de volgende sprekers.’ Ik knik met een minus-

culé hoofdbeweging en hij steekt zijn hand naar me uit. 'Kom, ik loop met je mee naar de zaal. Als je hier nog langer blijft zitten, verbrand je nog.'

'Nee, bedankt,' kreun ik. 'Geloof je me als ik zeg dat levend verbranden aantrekkelijker klinkt dan doodgaan van de zenuwen op het podium ten overstaan van zoveel mensen?'

Zijn mondhoecken krullen verder omhoog en er verschijnt een kuiltje in zijn wang. 'Ik vrees dat je vandaag niet de kans krijgt om dood te gaan, met al die dokters om je heen.'

Daar heeft hij een punt.

'Wil je een stukje opschuiven?' vraagt hij en ik maak ruimte voor hem. Hij komt naast me zitten, op gepaste afstand, maar dichtbij genoeg om zijn geur van fris katoen en een vleugje citrus te kunnen ruiken. 'Zenuwen horen erbij,' gaat hij verder. 'Bij iedereen, geloof me. Het is een kwestie van beginnen, dan volgt de rest vanzelf.'

Ik werp hem een sceptische blik toe. 'Voelt het bij jou dan ook alsof er iets in je borst brandt en je langzaam verteert vanbinnen?'

Hij schraapt zijn keel in een poging een lach te onderdrukken. 'Ik geloof van niet, nee.'

Ik hef mijn kin in de lucht en snuif zacht. 'Dat dacht ik al.'

'Waarom vertel je me niet wat over je onderzoek? Dan kom je er alvast een beetje in,' stelt hij voor en hij leunt ontspannen tegen de rugleuning van het bankje.

Ongemakkelijk frunnik ik aan de zoom van mijn jurk, maar zijn bemoedigende blik werkt. Voorzichtig begin ik te praten. Mijn eerste zinnen haperen, maar als ik eenmaal op dreef ben, rollen de woorden als vanzelf over mijn lippen. Hij luistert aandachtig en stelt een aantal goede vragen. Voor ik het weet, vertel ik hem de essentie van mijn onderzoek, mijn voorliefde voor de verloskunde en mijn wens om later gynaecoloog te worden. Dat is de reden dat ik geneeskunde ben gaan studeren. Ik spreek het zelden hardop uit, omdat het voor mijn vader en broers ondenkbaar is dat ik iets anders word dan chirurg. Maar mijn geheim voelt veilig bij hem.

Als ik ben uitgepraat, blijft hij even stil, alsof hij mijn woorden weegt. Maar dan zegt hij: 'Precies zo. Als je het precies zo aan de zaal vertelt, zal iedereen net zo onder de indruk zijn als ik.'

'Houd op,' zeg ik, en ik voel mijn wangen warm worden. 'Je overdrijft.'

Zijn blik blijft op mij gericht, serieuzer nu. 'Ik meen het. Ik heb al best wat congressen bezocht. Er zijn niet veel mensen die zo enthousiast over hun onderzoek vertellen als jij, en dan ook nog eens zo goed uitgevoerd.' Bescheiden kijk ik weg en voel een rare tinteling van trots in mijn buik. Hij staat op en steekt opnieuw zijn hand naar me uit. Deze keer pak ik hem vast. Zijn hand voelt stevig, en tegelijk verrassend zacht. 'Waar is je zaal? Dan loop ik met je mee.'

Ik schud mijn hoofd. 'Je hoeft niet te komen kijken. Je hebt het meeste al gehoord en je vond dat ik het goed deed.' Ik sla mijn ogen een seconde neer en kijk hem dan ongemakkelijk aan. 'Ik heb liever dat je dat onthoudt, voor het geval dat ik, eh... het straks alsnog verpest.'

Hij glimlacht en zijn ogen twinkelen. 'Dat zal vast niet gebeuren. Maar als jij dat liever hebt, is dat natuurlijk goed. Hoe heet je trouwens? Mijn naam is...'

'Vind je het goed om het hierbij te houden?' onderbreek ik hem vlug.

Hij kijkt me vragend aan. Ik realiseer me dat het gek klinkt. Maar het laatste wat ik wil, is dat hij mijn achternaam herkent en de link legt met mijn familie. Grote kans dat hij van hen heeft gehoord, vanwege hun baanbrekende klinische werk én omdat mijn vader vroeger in de congrescommissie zat. Voor even wil ik gewoon mezelf zijn, Emilia de Graaff, en niet de dochter of zus van.

'Bedankt voor je bemoedigende woorden,' ga ik verder. 'Dankzij jou durf ik straks het podium op. Ik heb zelfs een sprankje hoop dat het goed komt. Dat had ik vanochtend niet gedacht.'

Ik meen een flits van teleurstelling in zijn ogen te zien, maar

dan knikt hij vriendelijk. 'Het genoeg was geheel aan mijn kant.'

Ik loop de trappen op naar de ingang. Vanuit de deuropening kijk ik om.

Hij staat nog steeds op dezelfde plek, zijn grijze colbert losjes over zijn arm geslagen en met een glimlach op zijn gezicht. 'Je weet dat ik je zo kan opzoeken in het programmaboekje, hè?'

Ik knik. 'Dat weet ik. Maar dat zul je niet doen.' Geen idee waarom ik daar zo zeker van ben. Ik voel alleen dat het zo is.

Hij knijpt zijn ogen tot spleetjes en zwijgt even. 'Je hebt gelijk,' zegt hij uiteindelijk. 'Dat zal ik inderdaad niet doen. Veel succes, en vooral veel plezier. Dit is jouw moment. Geniet ervan.'

Er kriebelt van alles in mijn buik, wat maar gedeeltelijk met podiumvrees te maken heeft. Ergens is het jammer dat onze wegen hier scheiden.

De knappe vreemdeling kreeg gelijk. Op wat gestotter in het begin na, werd het mijn beste presentatie ooit. Niet dat de lat hoog lag, maar toch. Na een bescheiden applaus, het blijven tenslotte dokters en wetenschappers, haast ik me naar buiten en bel de persoon die ik altijd als allereerste bel.

'Mam, het is me gelukt. Het was fantastisch!'

1

‘Goedendag, u hebt negen nieuwe berichten. Eerste nieuwe bericht...’

Snel druk ik de voicemail weg en zet mijn telefoon op vliegtuigstand.

Niet nu. Zeker niet hier... Misschien wel nooit.

Ik kan de inhoud wel raden. Onwillekeurig begint mijn hart sneller te kloppen. Ik veeg mijn klamme handen af aan mijn spijkerbroek en sluit mijn ogen terwijl ik terugdenk aan het moment waarop alles misging.

Het had iedereen kunnen overkomen, Em. Als dokter zal dit je vaker gebeuren. Het hoort bij het vak. Laat het los.

De woorden van mijn broer Julius echoën in mijn gedachten. Ik schud mijn hoofd, alsof ik ze daarmee zou kunnen verdrijven.

Julius bedoelde het goed. Hij probeerde me op te beuren. Maar hij begreep het niet. Hij had het mis. Het was misschien nooit gebeurd als...

Mijn adem stokt, het is alsof mijn keel wordt samengeknepen. Mijn ogen schieten open en ik kom met een ruk overeind. Mijn hart hamert tegen mijn ribben. De slungelige blonde jongen tegenover me kijkt verstoord op, fronst kort, en richt zich dan weer op zijn telefoon. Ik stop mijn trillende handen stevig in mijn vestzakken en blaas een bevende adem uit. Ik moet mezelf zien te her-

pakken. Ondertussen roept de conducteur om dat de trein stilstaat vanwege een losgebroken koe die te dicht langs het spoor loopt.

Ook dat nog.

Om me heen zwelt het geluid van een mopperende menigte aan. Ik ben blij dat ik zit, veel van mijn medepassagiers staan als ingeblikte sardientjes tegen elkaar aan. Ik kijk op mijn horloge: nog een uur te gaan, ik ben halverwege. Onrustig schuif ik heen en weer op de harde zitting, op zoek naar een houding waarin ik kan ontspannen. Al mijn spieren zijn vermoeid. Ik rust mijn hoofd tegen de leuning en zucht opnieuw.

Tussen mijn voeten staat een grote weekendtas die ik heb volgestouwd met alleen het hoognodige: kleding, toiletpullen, laptop met oplader en een paar boeken. Ik had meer tijd kunnen nemen om in te pakken, om met aandacht door mijn spullen te gaan. Maar zodra ik had besloten om te vertrekken, wilde ik alleen nog maar weg.

Ik pak een boek uit mijn tas, kijk naar het omslag en sla het open. Maar na de eerste zinnen laat ik het weer dichtvallen. Het dringt niet tot me door; mijn concentratie is hopeloos. Terwijl de trein met horten en stoten weer in beweging komt, dwalen mijn gedachten af.

Zorg dat je de volgende keer *nóg* beter bent voorbereid. Dat had mijn oudste broer Simon gezegd.

Je hebt geen idee, had ik teruggeroepen. Geen idee hoeveel tijd ik hieraan heb besteed. Ik heb zo veel mogelijk gelezen, eindeloos geoefend. Maar het was niet genoeg.

Tranen hadden onafgebroken over mijn wangen gestroomd, Simon had alleen maar naar me gekeken. Dit gesprek heeft nu geen zin, had hij uiteindelijk gezegd. We praten een andere keer verder als je rustig bent.

Nog steeds spoken dezelfde vragen door mijn hoofd. Had ik meer kunnen doen? Moeten doen? Had ik het kunnen voorkomen?

Nog altijd hoor ik het alarm van de monitor afgaan. En zie ik die zeegroene ogen. Mijn ademhaling versnelt zich, klimt op in mijn borst.

Niet aan denken. Niet aan denken nu.

Snel kijk ik uit het raam, op zoek naar afleiding. Ik dwing mezelf om te focussen op het voorbijtrekkende landschap. Eindeloze weilanden vol grazende schapen. Hier en daar een boerderij. De bewoonde wereld, mijn wereld, laat ik met elke kilometer verder achter me. Ik veeg een blonde krul uit mijn gezicht en adem diep in. Vertrekken is de juiste keuze. Weg van alles wat me uit mijn slaap houdt, van alles wat me verstikt. Ik ga me richten op wat voor me ligt: een nieuwe start. Een plek waar niemand me kent. Waar ik mezelf, in mijn eentje, opnieuw kan uitvinden. In mijn leven ben ik niet veel alleen geweest. Grotendeels komt dat omdat ik altijd aan het werk was. En vroeger kreeg ik er met twee oudere broers nauwelijks de kans voor. Maar sinds het overlijden van mijn moeder is alles anders.

Mijn moeder was altijd kerngezond. Daarom kwam de diagnose als een schok: borstkanker, stadium drie. Ze besloot om niet bij de pakken neer te gaan zitten en met opgeheven hoofd begon ze aan de behandelingen. Maar het mocht niet baten. Ze kreeg de ene complicatie na de andere en veranderde van een levendige vrouw in een zielig hoopje mens. Na vijf zware maanden was het al voorbij. In het bijzijn van haar gezin blies ze haar laatste adem uit. Ze had geen enkele kans gehad, en het brak mijn hart.

Na de crematie gingen mijn vader en broers zo snel mogelijk weer aan het werk, en werkten harder dan ooit tevoren. Blijkbaar was dat hun manier om ermee om te gaan. Ze wilden er vooral níét over praten. Ik daarentegen zat enorm met mijn gevoelens in de knoop. Mijn broers lijken op mijn vader, ik leek op mijn moeder. En nu voelde het alsof een deel van mij zoek was. Ik wilde mijn verhaal kwijt, maar op dat vlak waren ze niet bereikbaar. Ook mijn vader niet. Juist mijn vader niet.

Na enkele weken thuis kwamen de muren op me af. Daarom stond ik zelf ook spoedig weer op de operatiekamer. Ik probeerde mijn verdriet uit te schakelen en ging door omdat het moest. Maar ondertussen ging ik steeds slechter slapen, en drongen willekeurige angstgedachten zich aan me op. Ik werd vermoeider, nerveuzer, maar ik weet het allemaal aan de rouw. Het zou vanzelf wel beter worden. Tijd heelt alle wonden, toch? Maar het werd niet beter. Want zes maanden geleden donderde het hele kaartenhuis in elkaar.

Ik knijp mijn ogen dicht, maar de herinneringen zijn luid en onontkoombaar. Ik zie het weer, overal bloed, een ruimte die eruit ziet als een slagveld. Ik hoor de stem van mijn collega. Emilia, het gaat niet goed. We moeten nu iets doen!

Ik kan er nog steeds niet aan terugdenken zonder me weer te voelen zoals toen. Niet lang daarna heb ik me ziek gemeld. Angstige gedachten hadden zich ontwikkeld tot *full blown* paniekaanvallen, en ik sliep nauwelijks. Het is gek hoe het soms gaat: vroeger was ik nergens bang voor. Nu durfde ik nauwelijks mijn huis uit.

Langzaam ging het beter. Met behulp van een psycholoog lukte het na een tijdje om weer fatsoenlijk te functioneren. Maar terug naar het ziekenhuis, een mijnenveld aan pijnlijke herinneringen, daar moest ik niet aan denken. Daarom heb ik uiteindelijk ontslag genomen. Ik zat aan het einde van het vierde jaar van mijn opleiding tot chirurg. Een dik jaar later zou ik klaar zijn, na in totaal zes jaar geneeskunde studeren en nog eens zes jaar specialiseren. Zonde misschien, maar op dat moment voelde het als de beste keuze.

Weken later kwam ik per toeval de advertentie tegen die mijn nieuwe koers heeft bepaald.

GEZOCHT

Artsen voor een zomer in Zeeland.

Goede arbeidsvoorwaarden, gratis verblijf.

Uitzicht op zee.

Ik weet niet precies wat het was. Misschien de zee, die ik met ontspanning en vrijheid associeer. Of het feit dat we vroeger als gezin nooit in Zeeland zijn geweest en het me daarom minder verdrietig maakt. Hoe dan ook, voor ik het wist had ik mijn telefoon gepakt en het nummer gebeld dat onderaan de advertentie stond. Het werd een goed gesprek en de bal voor een mogelijk vervolg lag bij mij.

Allerlei gedachten raasden door mijn hoofd. Dit was misschien een teken. Zeeland leek de perfecte plek voor een nieuwe start, in alle anonimiteit. Maar hoe zou het gaan met mijn angsten? Kon ik weer met patiënten werken? Ik wilde wel, maar ik was ook onzeker. Bovendien wilde ik absoluut niet met mijn familie worden geassocieerd. Dat zou de druk direct verhogen, want van een ‘De Graaff’ wordt een hoop verwacht. Falen is geen optie. Mijn eigen achternaam was daarom een absolute *no go*.

Ik besprak het met mijn psycholoog en met de bedrijfsarts. Zij stonden achter het idee dat ik weer aan de slag zou gaan. Ze meenden zelfs dat het goed voor me zou zijn, terug in het zadel. Maar wel onder de voorwaarde van goede supervisie. Niet direct het diepe in, en mijn zelfvertrouwen onder toezicht opbouwen. En zo bedacht ik samen met hen een plan.

De volgende ochtend begon ik direct met de uitvoer. Na een reeks telefoontjes en stapels papierwerk waar geen einde aan leek te komen, heet ik niet langer Emilia de Graaff. Geheel officieel heb ik middels een spoedprocedure de meisjesnaam van mijn moeder aangenomen, een doodgewone naam die niemand iets zegt. Ik belde het ziekenhuis in Vlissingen en had diezelfde middag nog een gesprek met het afdelingshoofd chirurgie. Nadat we hadden opgehangen, wist ik wat ik wilde.

Daarom zit ik nu in de trein. Volgende week start ik als Mia Prins, opnieuw eerstejaars arts-assistent chirurgie. Deze nieuwe start is precies wat ik nodig heb.

‘Welkom in Vlissingen,’ roept de conducteur om.

Ik ben er. Eindelijk.

Ik zwaai mijn weekendtas over mijn schouder en stap het peron op. Voor de maand mei is het ongewoon warm en ik heb spijt van mijn keuze voor een strakke spijkerbroek. Iets luchtigs was beter geweest. Boven me cirkelen krijgsende meeuwen en een zachte zeebries waait in mijn gezicht. Rustig doorkruis ik de haven en wandel langs kleine arbeiderswoningen. Mijn maag knort en ik snak naar koffie. Daarom plof ik neer op het terras van Café Bij Ons dat aan een plein ligt, in het centrum van de stad.

‘Hallo,’ klinkt een vrolijke stem. ‘Wat mag het zijn?’

Ik kijk op naar de vrouw van middelbare leeftijd met reebruine ogen en kortgeknipt haar. ‘Een tosti en een koffie, alstublieft.’

‘Wat voor koffie zou je willen?’

‘Een latte macchiato met havermelk, als u die hebt.’

Haar ogen beginnen te glimmen. ‘Absoluut. Wij hebben hier amandel-, kokos-, haver- en sojamelk. De hele rataplan dus.’

Ik glimlach. ‘Havermelk dan graag.’

‘Komt voor elkaar.’ Kordaat loopt ze naar de volgende tafel.

Ik pak mijn mobiel uit mijn zak en haal hem van vliegtuigstand. Meteen stromen de voicemailen binnen en een tekstbericht verschijnt op mijn scherm van Simon.